

Forældres skolevalg i Bagsværd, Gladsaxe Kommune – En undersøgelse af nuværende og kommende skoleforældres bevæggrunde for valg af skole

Hovedresultater

Hovedresultater

Flere og flere danske skolebørn går på en fri grundskole eller privatskole. Det samme gælder i Gladsaxe Kommune. Undersøgelser viser, at forældre med videregående uddannelse er markant mere aktive i skolevalget, og at særligt ressourcestærke forældre vælger at sætte deres børn i en fri grundskole eller privatskole. Dette kan efterlade folkeskolen med en mindre blandet og mindre ressourcestærk elevgruppe.

Dette billede gør sig også gældende i Gladsaxe Kommune. I Bagsværd ligger folkeskolen Skovbrynet Skole, der har en elevsammensætning, der ikke er repræsentativ for skoledistriktet. Det er kommunens oplevelse, at elevsammensætningen er med til at gøre, at forældre fravælger skolen til fordel for en af de frie grundskoler eller privatskoler i kommunen eller andre folkeskoler.

I løbet af de kommende år opfører Gladsaxe Kommune en ny folkeskole i samme område, der skal erstatte Skovbrynet Skole. Gladsaxe Kommune har et ønske om, at den nye skole skal have en mere balanceret og mangfoldig elevsammensætning end den nuværende folkeskole. Dette kræver, at også socioøkonomisk stærke og etnisk danske forældre betragter skolen som et attraktivt skoletilbud for deres børn og vælger skolen til.

Formålet med denne undersøgelse er at få viden om, hvad der har betydning for nuværende og kommende forældre til skolebørn i Bagsværd. Det vil sige, hvilke faktorer der er vigtige for nuværende og kommende skoleforældre i Bagsværd, og hvordan de træffer skolevalget eller har truffet skolevalget. Givet Gladsaxe Kommunes aktuelle problemstilling sætter vi i analysen også særligt fokus på skoleforældre i Skovbrynet skoledistrikt.

Hovedresultaterne falder ind under to temaer:

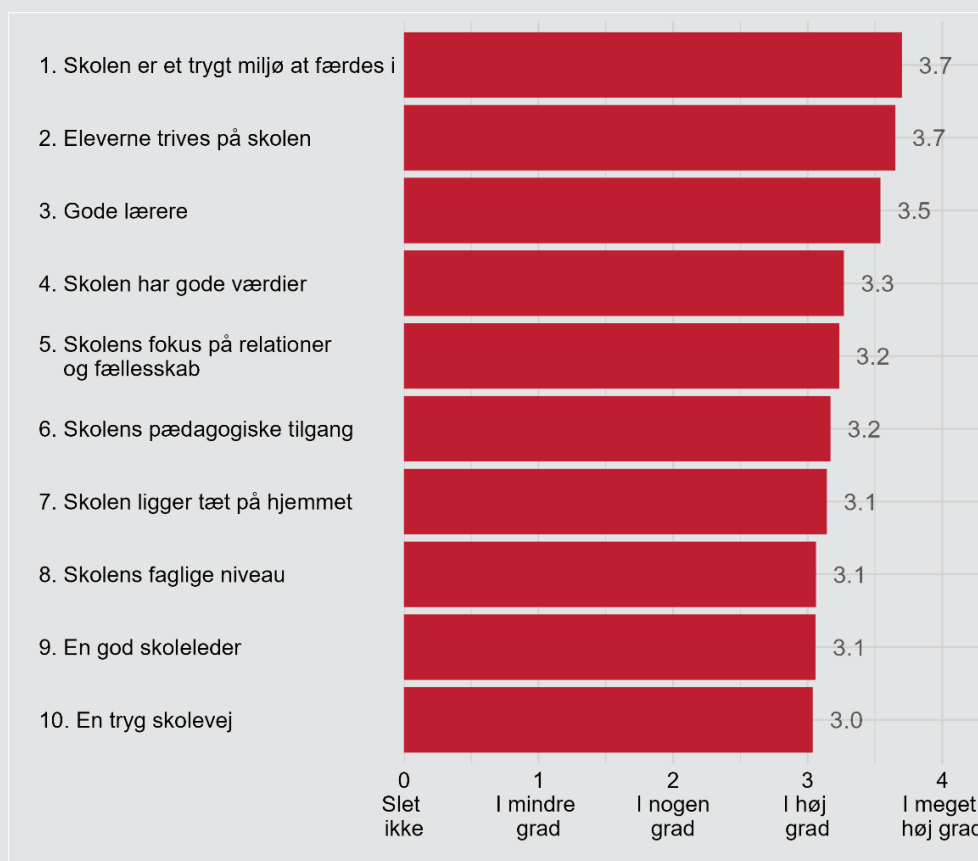
- Forhold af betydning for forældrenes skolevalg
- Årsager til til- og fravalg af skoler inden for kommunen.

Forhold af særlig stor betydning for forældres skolevalg

Vi starter med at se på, hvilke faktorer der har særlig stor betydning for nuværende og kommende skoleforældre i valget af skole til deres barn. Nedenfor beskriver vi faktorerne i flere detaljer, hvor vi inddrager indsigter fra både spørgeskemaundersøgelsen, som danner grundlaget for listen af de vigtigste faktorer, og fra fokusgruppeinterviewene, hvor forældrene havde mulighed for at uddybe deres prioriteter.

De 10 vigtigste faktorer af betydning for skolevalget

I hvilken grad havde følgende forhold betydning for jer som forældre i valget af netop den skole, som jeres barn går i/som I regner med, at jeres barn skal gå i?

Anm.: Forældre til både nuværende og kommende skolebørn. Figuren viser gennemsnittet for besvarelserne. Talværdien 4 repræsenterer svarkategorien 'I meget høj grad', talværdien 3 repræsenterer svarkategorien 'I høj grad', talværdien 2 repræsenterer svarkategorien 'I nogen grad', talværdien 1 repræsenterer svarkategorien 'I mindre grad', og talværdien 0 repræsenterer svarkategorien 'Slet ikke'. N = 1.055 (343 forældre til kommende skolebørn og 713 forældre til nuværende skolebørn). Bemærk, at respondenter ikke nødvendigvis har svaret på alle spørgsmål.

Kilde: VIVE-spørgeskemaundersøgelse blandt nuværende og kommende skoleforældre i Bagsværd 2023.

Børnenes trivsel og skolen som et trygt miljø er altafgørende for skolevalget

At skolen er et trygt miljø, og at eleverne trives på skolen, står helt centralt for forældrene i deres forståelse af en god skolegang og er dermed også altafgørende for forældrene i skolevalget. Forældrene kobler bl.a. børnenes trivsel til, at de indgår i fællesskaber og positive relationer med både de voksne og de andre børn på skolen. Samtidig peger flere forældre på, at når trivsel er et væsentligt parameter i skolevalget, så hænger det også sammen med, at de betragter trivsel som en forudsætning for faglig udvikling. Udfordringer i relation til trivsel er således også den hyppigste årsag til skoleskift.

Kompetente, engagerede og stabile lærere, pædagoger og ledere

Forældrene tillægger tilstedeværelsen af gode lærere og pædagoger på skolen stor vægt i skolevalget. De peger på, at det drejer sig om, at lærerne har stærke faglige såvel som pædagogiske kompetencer, og at de er motiverede og engagerede i deres fag, undervisning og elever. Samtidig fremhæver forældrene, at en velfungerende medarbejdergruppe og skole er afhængig af en dygtig skoleledelse. Ud over at det har betydning for forældrene i skolevalget, at både ledere og medarbejdere på skolen er kompetente og engagerede, så tillægger forældrene det også stor vægt, at der er tale om stabilitet både blandt ledelse og medarbejdere, sådan at der er både relationel, faglig og undervisningsmæssig kontinuitet omkring eleverne.

En tryk og kort vej til skole har stor praktisk og relationel betydning

At skolen ligger tæt på hjemmet, og at skolevejen opleves som tryk at færdes på, er også forhold af væsentlig betydning for forældrene i valget af skole. En sikker og kort skolevej har lavpraktisk betydning i hverdagen i forhold til transport til og fra skole og giver mulighed for, at børnene over tid kan blive selvhjulpne og selv tage i skole. Når forældrene prioriterer, at skolen ligger tæt på hjemmet, hænger det også sammen med et ønske om, at deres barn kan gå i skole med – og dermed få relationer til – andre børn i nærområdet.

Erfaringer fra familie og venner er den vigtigste information i skolevalget

Forældrene betragter familie, venner og bekendtes erfaringer med de konkrete skoler som den mest betydningsfulde type af information i skolevalget. Dette hænger sammen med, at forældrene oplever, at nogle af de mest betydningsfulde forhold for en god skolegang – og dermed for skolevalget – kan være vanskelige at få et indtryk af på fx en skoles hjemmeside. Det drejer sig bl.a. om forhold som tilstedeværelsen af dygtige, engagerede lærere på skolen, der ser eleverne i øjenhøjde.

En del af forældrene efterlyser dog samtidig også adgang til mere information i forbindelse med skolevalget. Gennemgående efterspørger forældrene, at de

ikke alene kan få indsigt i fakta om skolen, såsom elevtal, antal spor mv., men også et større indblik i, hvad den pågældende skole særligt vægter både fagligt, socialt, pædagogisk og didaktisk, og hvordan skolehverdagen for eleverne konkret ser ud på skolen.

Skiftende skoledistrikter skaber stor usikkerhed i forhold til skolevalget

Forældrene er af den oplevelse, at skoledistrikterne i kommunen ændres ofte og med kort varsel. De peger på, at de skiftende skoledistrikter skaber en væsentlig usikkerhed, som også har betydning i forhold til deres skolevalg. En del af forældrene beskriver, at de gør meget ud af at sætte sig ind i, hvad der kendetegner den distriktsskole, som deres barn tilhører i kraft af skoledistriktet, for at kunne tage informeret stilling til og blive betrygget i, at denne skole er den rette for deres barn. På samme vis har overvejelser om skolevalg og skoledistrikt for en del forældre også spillet en rolle i forbindelse med køb af bolig i kommunen. Men når skoledistrikterne ændres, vanskeliggør det deres muligheder for et informeret og velovervejet skolevalg, som de kan føle sig sikre på.

De skiftende skoledistrikter kan på den baggrund både have betydning i forhold til, at forældre fravælger den lokale distriktsskole til fordel for en anden folkeskole i kommunen. Men det kan også betyde, at forældre vælger en fri grundskole eller privatskole frem for folkeskolen, som de ellers gerne havde valgt. Enten fordi den distriktsskole, som de bliver tilknyttet i forbindelse med en ændring af skoledistriktet, ikke er en, de ønsker. Eller fordi de oplever, at hyppigt skiftende skoledistrikter skaber så stor usikkerhed om, hvilken skole deres barn kommer til at høre til, at valget af en fri grundskole eller privatskole føles som et mere sikkert skolevalg, fordi de kun her ved, hvilken skole de ender ud med. Forældrene efterlyser derfor bedre og tidligere information om kommende ændringer i kommunens skoledistrikter.

Årsager til til- og fravalg af skoler inden for kommunen

Valget af en anden folkeskole end distriktsskolen er i høj grad et fravalg

Karakteristisk for de forældre, der vælger en anden folkeskole end distriktsskolen, er, at der for en dels vedkommende i høj grad har været tale om et fravalg af deres konkrete distriktsskole. Dette fordi forældrene har et billede af, at distriktsskolen skiller sig negativt ud fra kommunens øvrige folkeskoler.

Forældrene, der har fravalgt den lokale distriktsskole, beskriver, at en væsentlig årsag til fravalget har været et ønske om større stabilitet og kontinuitet –

både i lærergruppe, ledelse, klasser og undervisning – end det har været tilfældet på distriktsskolen. Herudover hænger fravalget af distriktsskolen for en del forældre sammen med oplevelsen af en uhensigtsmæssig elevsammensætning og negative elevdynamikker blandt elevgruppen med både en faglig og social slagside til følge. Forældrene giver udtryk for, at de oplever elevgruppen som for skæv – herunder i forhold til fordelingen mellem etnisk danske og ikke etnisk danske elever, i forhold til hvilke områder af Gladsaxe, eleverne kommer fra, og i forhold til hvor mange ressourcer eleverne og deres forældre kommer med. I forlængelse heraf beskriver forældrene også erfaringen af en ikke velfungerende forældregruppe på skolen. Forældrene har således fravalgt distriktsskolen til fordel for en anden af kommunens folkeskoler ud fra et ønske om en højere grad af involvering fra en bredere forældregruppe, end det er tilfældet på distriktsskolen. Endelig peger forældrene også på, at en usikker skolevej og oplevelsen af, at distriktsskolen ligger i et utrygt område, har betydning for deres fravalg af skolen.

Valget af en fri grundskole eller privatskole er både et til- og fravalg

For de forældre, der vælger en fri grundskole eller privatskole til deres barn, er der både elementer af et fravalg af de tilgængelige folkeskoler, men også af et tilvalg af den konkrete frie grundskole eller privatskole med dens særlige kendetegn, som i særlig grad appellerer til forældrene.

Forældrene, der vælger en fri grundskole eller privatskole til deres barn, tilføjer mindre klassestørrelser og en skole med færre spor end folkeskolen særlig stor værdi. Dette er både i forhold til børnenes trivsel og sociale udvikling i et trykt og overskueligt miljø, men også i forhold til børnenes læringsmuligheder. Samtidig fremhæver disse forældre de frie grundskoler og privatskoler særlige profiler og værdier som betydningsfuldt for deres tilvalg heraf. De understreger, at der er betydelige forskelle mellem de enkelte frie grundskoler og privatskoler, når det kommer til netop profiler og værdier. Forældrene er i høj grad optagede af, at de kan se deres eget barn trives med den pågældende skoles værdier. For nogle forældre handler det om et særligt fokus på relationer og fællesskab, for andre handler det om et kreativt fokus på skolen, mens det for endnu andre forældre vægtes, at den konkrete skole har fagligheden i højsædet. Endelig beskriver de forældre, der vælger en fri grundskole eller privatskole til deres barn, at dette valg ikke alene handler om et fravalg af de konkrete folkeskoler i kommunen, men at det også hænger sammen med en oplevelse af, at folkeskolen generelt har vanskelige rammer for at lykkes. Forældrene nævner i den henseende, at de både oplever en for stor grad af politisk styring af folkeskolen kombineret med vanskelige ressourcemæssige rammer.

Hovedparten af forældrene ville som udgangspunkt foretrække folkeskolen

Det er forskelligt forældrene imellem, hvorvidt det som udgangspunkt har betydning for dem, hvilken type skole deres barn går på. Men for størstedelen af forældrene, nemlig 59 %, gælder det, at de som udgangspunkt ville foretrække, at deres barn gik i folkeskolen. For knap en fjerdedel af forældrene, nemlig 24 %, er skoletype ikke vigtigt, mens 18 % af forældrene som udgangspunkt ville foretrække, at deres barn gik på en fri grundskole eller privatskole.

For en del forældre gælder det dog, at de ikke oplever, at deres principielle præference for folkeskolen er foreneligt med ønsket om at træffe det bedst mulige skolevalg for deres barn. På den baggrund vælger en del forældre, der som udgangspunkt egentlig ville foretrække, at deres barn gik i folkeskolen, en fri grundskole eller privatskole. Størstedelen af de nuværende skoleforældre, hvis barn går på en fri grundskole og privatskole, svarer, at de som udgangspunkt ville foretrække folkeskolen (45 %), eller at skoletype ikke er vigtigt for dem (26 %). Blot hver tredje (29 %) foretrækker som udgangspunkt en fri grundskole eller privatskole.

Fakta om undersøgelsen

Undersøgelsen baserer sig på et mixed methods-design, der kombinerer følgende datakilder:

- Spørgeskemaundersøgelse blandt nuværende og kommende skoleforældre i Bagsværd
- Baggrundsdata om nuværende og kommende skoleforældre og deres børn
- Tre fokusgruppeinterview med nuværende og kommende skoleforældre fra Bagsværd.

Hovedresultater: Forældres skolevalg i Bagsværd, Gladsaxe Kommune

VIVE/2024

HR_302611

VIVE